

Workshop

**Trauma en
Persoonlijkheidsproblematiek**

Georganiseerd door Psy-zo!

Docent: Martijn Stöfse
Locatie: Psy-zo! Groningen

Inhoudsopgave

1 Inhoud	3
1.1 Introductie	3
1.2 Inhoud	3
1.3 Het doel.....	3
1.4 Voor wie.....	4
1.5 Docent	4
2 Literatuur.....	5
3 Agenda.....	6
4 Bijlage VGCT.....	7
4.1 Inhoud	7
4.2 Agenda conform voorwaarden VGCT.....	8

1 Inhoud

1.1 Introductie

Persoonlijkheidsproblematiek is het gevolg van disfunctionele coping om met vroegkinderlijke grote en kleine traumatisering om te gaan. Bij de behandeling van persoonlijkheidsproblematiek zou dan ook de behandeling en verwerking van die vroegkinderlijke traumatisering centraal moeten staan, naast de interventies, die gericht zijn om tot een adequatere coping te komen.

1.2 Inhoud

In deze workshop starten we met het bespreken van de samenhang tussen trauma en persoonlijkheidsproblematiek. We presenteren daarbij overzichtsstudies en bespreken modellen die deze relatie weergeven. We gaan er daarbij vanuit dat persoonlijkheidsproblematiek zijn oorsprong vindt in schokkende gebeurtenissen in de eerste twintig jaar van iemands leven. De behandeling van persoonlijkheidsproblematiek is lastig: er spelen vaak vele problemen tegelijkertijd: er is problematische emotie-regulatie, er zijn onverwerkte gebeurtenissen en onder meer hierdoor, is de interactie met de behandelaar nogal eens ingewikkeld.

We gaan vervolgens in deze workshop in op het belang van overzicht houden bij complexe behandelingen. We introduceren daarbij de interventiecirkel. De hiërarchie in fasen is hierbij verdwenen. Het verschaffen van overzicht en flexibiliteit is het doel. De behandeling van persoonlijkheidsproblematiek dient gericht te zijn op de verwerking van zowel de 'ernstige' als 'minder ernstige' schokkende gebeurtenissen.

We zullen aandacht besteden aan verschillende verwerkingstechnieken bij complexe behandelingen zoals EMDR, imaginaire exposure, Imaginaire Rescripting, getuigenistherapie en NET, woede en wraak-technieken en schrijfopdrachten. We gaan ook in op andere aspecten van de behandeling van persoonlijkheidsproblematiek: psycho-educatie, praktische problemen, emotie-regulatie, systeemproblematiek en integratie.

In het laatste deel van de workshop staan we stil bij de nogal eens lastige interactie in de therapeutische relatie. Die kan variëren van een bloed-onder-je-nagels-gevoel tot een ogenschijnlijk makkelijke behandeling, waarbij ongewild de afhankelijkheid van de cliënt wordt bekrachtigd.

In deze workshop wordt gebruik gemaakt van verschillende interactieve werkwijzen: presentatie, casuïstiek, onderlinge discussie, demonstraties, oefening en een quiz zullen worden ingezet.

Na deze workshop hebben deelnemers inzicht in hoe een behandeling van de behandeling van psychotrauma in het kader van persoonlijkheidsproblemen kan worden opgezet. Zij zijn in staat de accenten op zowel psychotrauma als persoonlijkheidsproblematiek te leggen, combineren en te onderscheiden.

1.3 Het doel

- inzicht in de samenhang tussen trauma, coping en persoonlijkheidsproblematiek, inzicht in de belangrijke handvatten bij het opzetten van een behandeling van cliënten met complexe (persoonlijkheids-)problematiek

- weten wanneer welke interventies toe te passen met enige flexibiliteit
- overzicht van de op verwerking gerichte interventies,
- bepaalde verwerkingstechnieken kunnen indiceren,
- oefenen met verschillende praktische behandelinterventies
- de belasting voor de behandelaar in het werken met cliënten met complexe (persoonlijkheids-)problematiek kunnen herkennen en weten welke beschermingsmaatregelen in te zetten.

1.4 Voor wie

Klinisch psychologen, psychotherapeuten, GZ-psychologen en psychiaters die werken of gaan werken met cliënten met complexe (persoonlijkheids)problematiek

1.5 Docent

Martijn Stöfse is klinisch psycholoog-psychotherapeut en is werkzaam in een eigen psychotherapie- en onderwijspraktijk in Lunteren. Hij heeft meer dan 20 jaar gewerkt bij het Sinai Centrum, een Joodse instelling voor geestelijke gezondheidszorg, gespecialiseerd in de behandeling van psychotrauma ten gevolge van oorlog, geweld en verlies. Hij heeft gewerkt als behandelcoördinator op de verslavingskliniek De Wending van het Leger des Heils. Verder is hij actief als docent op het gebied van de cognitieve gedragstherapie en psychotrauma. Hij is supervisor-leertherapeut VGct, EMDR-practitioner, psychotraumatherapeut NtVP en senior-schematherapeut.

2 Literatuur

Stöfsel, M. & Mooren, T. *Trauma en persoonlijkheidsproblematiek*. Houten: Bohn Stafleu Van Loghum.

3 Agenda

Titel: **Trauma en Persoonlijheidsproblematiek**

Docent: **Martijn Stöfseel en Trudy Mooren**

Datum: 10-10-2017

Locatie: Psy-zo!

Website: www.psy-zo.nl

Programma

09:00 Binnenkomst met koffie/thee

09:30 Start workshop

We starten met het bespreken van de samenhang tussen trauma en persoonlijkheidsproblematiek. We presenteren daarbij wetenschappelijke overzichtsstudies en bespreken modellen die deze relatie weergeven. We bespreken handvatten bij complexe behandelingen, waaronder de Holistische Theorie en het daaruit volgende behandelplan.

11:00 Pauze

11:15 Vervolg workshop

We gaan vervolgens in op het belang van overzicht houden bij complexe behandelingen. We introduceren daarbij de interventiecirkel. We gaan in op de verschillende aspecten van de behandeling van persoonlijkheidsproblematiek: psycho-educatie, praktische problemen, emotie-regulatie, systeemproblematiek en integratie.

12.30 Lunch

13:30 Vervolg workshop

Verschiede verwerkingstechnieken bij complexe behandelingen zoals EMDR, imaginaire exposure, Imaginaire Rescripting, getuigenistherapie en NET, woede en wraak-technieken en schrijfofdrachten.

15.00 Pauze

15:15 Vervolg workshop

In het laatste deel van de workshop staan we stil bij de nogal eens lastige interactie in de therapeutische relatie. Die kan variëren van een bloed-onder-je-nagels-gevoel tot een ogenschijnlijk makkelijke behandeling, waarbij ongewild de afhankelijkheid van de cliënt wordt bekrachtigd.

16.30 Einde

4 Bijlage VGCT

4.1 Inhoud

De te accrediteren nascholingsactiviteit moet betrekking hebben op:

1. Drie of meer fases van het gedragstherapeutisch proces*, of;
2. Onderwerpen die aantoonbaar van belang zijn voor de uitoefening van het supervisorschap VGCT.

De indiener van de nascholingsactiviteit is verantwoordelijk voor de bewijsvoering dat de nascholingsactiviteit betrekking heeft op punt 1 of punt 2.

* Fases van het gedragstherapeutisch proces:

X klachtinventarisatie + DSM classificatie en diagnose

observaties en meetinstrumenten

leertheoretisch model toepassen en analyses maken (bijvoorbeeld betekenisanalyse(s) (BA's), functieanalyse(s) (FA's) en eventueel holistische theorie(ën) (HT))

X hulpvraag en behandeldoel

voorlichting over ziektebeeld en behandeling

X behandelplan (nagaan of evidence based protocol bestaat; bij afwijking daarvan dit beargumenteren)

X interventies en evaluatie van het therapeutische effect daarvan

terugvalpreventie

X therapeutische houding en/of therapeutische relatie (non-specifieke variabelen)

X wetenschappelijke evidentie

Dit moet expliciet uit de inhoud blijken. U kunt ook een aparte bijlage maken waarin u kort ingaat op de accreditatie vereisten van de VGCT.

4.2 Agenda conform voorwaarden VGCT

Van elke bijeenkomst moet het volgende worden aangeleverd:

Onderwerpen

De volgende onderwerpen komen in deze bijeenkomst aan bod:

- inzicht in relatie vroegkinderlijke traumatische ervaringen en persoonlijkheidsproblematiek...
- inzicht in onderscheid trauma, complex trauma en persoonlijkheidsproblematiek
- richtlijnen voor complexe behandelingen, toepassing van de interventiekring als alternatief voor het driefasenmodel verschillende soorten interventies bij trauma complexe behandelingen, langdurige behandelingen en het 'weke hart' van de hulpverlener

Leerdoelen

Na afloop van deze workshop kunt u:

1. onderscheid maken tussen enkelvoudige traumaproblematiek, complex trauma en persoonlijkheidsproblematiek,
2. weet u welke factoren bepalend zijn bij het slagen van een behandeling van complexe problematiek,
3. de interventiekring toepassen in de praktijk,
4. heeft u inzicht wanneer interventies als EMDR, imaginaire exposure en Imaginaire Rescripting juist wel of juist niet zijn geïndiceerd,
5. adequater omgaan met te langdurende behandelingen
6. bent u zich bewuster geworden van uw 'weke hart' ....

Literatuur

Ter voorbereiding op deze bijeenkomst bestudeer je:

Stöfvel, M. & Mooren, T. *Trauma en persoonlijkheidsproblematiek*. Houten: Bohn Stafleu Van Loghum.

Tijdschema

Tijd	Activiteit	Leerdoel	Werkvorm
09.00 - 9.30	Ontvangst & koffie		
09.30 - 10.00	Kennismaking en verwachtingen		
10.00-10.30	enkelvoudige traumaproblematiek, complex trauma en persoonlijkheidsproblematiek	1	Presentatie
10.30- 11.00	Samenhang vroegkinderlijke traumatische ervaringen en persoonlijkheidsproblematiek	1	Presentatie
11.00 - 11.15	Pauze		

11.15 – 11.45	Richtlijnen bij de behandeling van complexe problematiek	2	Presentatie
11.45 – 12.30	De interventiecirkel bij complexe problematiek	3	Presentatie en casuïstiek bespreking / inbreng
12.30 – 13.30	Lunch		
13.30 – 14.15	Concrete toepassingen van verschillende segmenten van de interventiecirkel	3	Presentatie en casuïstiek bespreking / inbreng
14.15 – 15.00	Wanneer zijn welke traumagerelateerde interventies geïndiceerd	4	Presentatie en casuïstiek bespreking / inbreng
15.00 – 15.15	Pauze		
15.15 -15.45	Risico op (te) langdurende behandelingen bij complexe problematiek	5	Presentatie en casuïstiek bespreking / inbreng
15.15 - 16.30	Bewustwording van effect behandeling op hulpverlener	6	Presentatie en casuïstiek bespreking / inbreng
16.20 – 16:30	Evaluatie en afsluiting		